

no vojno ter izrazil prirodno sovjetsko naklonjenost onim državam, ki se čutijo po mirovnih pogodbah prikrajšane. Ta del svojih izvajanj je Litvinov zaključil: »Ker se zmagovite države vrh tega odlikujejo po posebni sovražnosti napram sovjetski Rusiji, se mora ugotoviti,« pravi Litvinov, »neka interesna skupnost med takimi imenovanimi premaganimi državami in sovjetsko Unijo.«

Pri tem je mislil Litvinov gotovo samo ali vsaj predvsem Nemčijo in Turčijo, zakaj glede Madžarske in Bolgarije je njegov povdarek o interesni skupnosti gotovo neumnost.

Sicer pa je izven dvoma, da se zunanja politika sovjetske Unije po novi ureditvi na vrhovnem mestu ne bo spremenila, zakaj boljševiške diplomatske akcije morajo biti in so vedno v neposredni zvezi z notranjo politiko. Tu igra spricho tega osebni moment še mnogo manjšo vlogo nego v ostalih državah.

*

Past za kitajske delavce.

Na Kitajskem je razširjena organizacija, ki se peča s pobijanjem uživanja opija. Opij je strup iz makovega soka. Na tisoče in na tisoče je na svetu ljudi, ki pušijo posušena opijeva zrna, zapadejo opojnemu stanju ter spanju s prijetnimi sanjami. Opij človeka kmalu uniči in se mu uživalec s časom tako privadi, da strasten opij pušač umre, ako mu odtegnejo nena doma ta strup.

Zgoraj omenjena organizacija je poslala začetkom letošnjega leta svojega tajnika v angleške obmorske naselbine, v malajiske države in v holandsko vzhodno Indijo. Poverjena mu je bila naloga, naj prouči na licu mesta, koliko opija porabijo tamkaj prebivajoči Kitajci.

Zaključek svojih opazovanj je podal tajnik v posebnem poročilu, ki je težka obtožnica Angleške ter Holandske. Po teh podatkih je udanih opiju 20

odstotkov kitajskega prebivalstva v angleški Malayi. Od tamkaj bivajočih dveh milijonov Kitajcev je 400.000 žrtev opija.

Zadnji uradni seznam iz holandske vzhodne Indije beleži tamkaj 89.806 opijum kadilcev ali 10 procentov ondotnega kitajskega prebivalstva. V naj-novejšem času pa je poskočilo odstotno število na 15, ker je nadzorstvo nad protizakonitimi trgovci izključeno.

Ugotovljeno je že bilo leta 1923, da pretežna večina opijum pušačev ni prinesla te uničujoče strasti seboj iz kitajske domovine, ampak se je navzela na angleškem ter holandskem ozemlju. To je posledica državnega opij-monopola v angleških ter holandskih pokrajinah, kjer imajo natančno zabeležene vse opijum kadilce in prodajajo samo tem dnevno določeno količino, a vendar v množini, ki presega daleč mero, katero bi jo lahko porabil človek dnevno. Tako sme kupiti v angleški Malayi vsak pušač na dan 250 zavojčkov opija za 40 centov komad, ali z drugimi besedami za 100 dolarjev dnevno!

Poročilo omenjenega tajnika imenuje ta način razpečavanja opija, ki ga vršita po južnem otočju Anglija ter Holandija: past za kitajsko delavstvo, past, iz katere dotekajo imenovanima državam glavni kolonijalni dohodki.

Vsak odrasli Kitajec si slobodno kupi na zakonito dovoljen način opij in pipo ter si dobi od vlade dovoljenje za pušenje strupa. Oblasti strogo zabranjujejo kajenje opija v angleški Malayi vsem Evropejcem ter malajskim domačinom. V holandski vzhodni Indiji je prepovedan opij Evropejcem, dovoljen pa Kitajcem in Japoncem ter drugim domačinom.

Po teh pokrajinah uničujejo angleške in holandske oblasti človeštvo le radi tega, da zvišajo dohodke.

Molitve po maši z novim besedilom, kakor ga določa novi katekizem, so izšle v Tiskarni sv. Cirila v Mariboru. Cena dosejanja.

Opazovanja in izkušnje živalskega krotitelja.

Lastnik velikega cirkusa Sarrasani, dr. Hans Stosch-Sarrasani je pravkar objavil članek, v katerem opisuje svoje bogate izkušnje z divjimi zvermi. Med drugim piše:

Že več nego trideset let opazujem zveri in na podlagi svojih izkušenj bi dal prav razkiskovalcem, ki so mnena, da izvira tisti značilni strah pred človekom, ki ga kažejo posebne velike roparice, iz posebnega ustroja živalskega očesa. V tem očesu se zrcali sloki, pokonci hodeči človek posebno grozljivo in predstavlja zato tudi jako negotov cilj za naskok. Otrok in pritikavih ljudi se zveri ne boje, in ravno tako ne sedečega ali ležečega človeka. Tudi odraščena človeka se zver boji samo toliko časa, dokler ga ni kdaj premagala in se te zmage nad njim tudi zavedla. Če zver svojega učitelja tudi smrtnonevarno rani, a jo on v zadnjem trenutku vendar le obvlada, tako da se pred njim umakne, potem se zver svoje zmage ne zave in ostane tudi vnaprej sposobna za dresuro in predvajanje. Če je pa zver svojega učitelja enkrat podrla na tla, ne da bi se več dvignil, ali ga zapodila v beg, potem je konec njenega strahu pred njim, zavedla se svoje moči. V njej se z vsilo oglasi »ljudožrski nagon« in za krotilce velja pravilo, da se taka žival od uka in predstav izloči.

Jaguar in panter.

Med više razvitimi živalmi je le malo takih, ki bi bile človeku izrazito sovražne. Tu bi na prvem mestu imenoval južnoameriškega jaguarja. Pa tudi črni panter velja kot na splošno neukrotljiv, dočim postanejo njegovi krvavo-lisasti sorodniki, če se z njimi prijazno ravna, zelo hitro zaupljivi in izredno zanesljivi in vdani prijatelji. Taka prijateljstva se običajno razbijejo še le takrat, če se z leti spolno življenje živali korenito izpremeni, to je,

DR. O. ILAUNIG:

TATENBAH

ZGODOVINSKA POVEST.

Šest vojakov je obstopilo v tem trenutku grofa Tatenbaha.

»Grom in strela,« vzklikne ta, »zapreti me hočejo sedaj, ko mislim iti na Dunaj, da razkrijem vse načrte zarotnikov.«

»Prepozno,« reče grajski stotnik ter stopi bližje.

»Zakaj prepozno,« vpraša grof Tatenbah.

»Ker je potekel rok milosti, v katerem bi moral krivec priznati svojo krivdo, se zglasiti pri cesarju in mu razkriti celo zaroto,« reče grof Brenner s povdarkom, »za vas je samo ena pot odprta, in ta pelje na Schlossberg.«

Grof Tatenbah je stal kakor okamenel in bled kakor zid. Ni mogel spregovoriti besede. Gledal je nemo po zborovalcih, kakor bi iskal pomoči, toda na vsakem obrazu je čital hladnost in strogost.

40

Nastali molk prekine grajski stotnik z ukazom:

»Gospod deželni profos! V imenu in na povelje notranjeavstrijske vlade izročam vam veleizdajalca Ivana Erazma Tatenbaha. Odvedite ga takoj na Schlossberg, kjer mu oskrbite varen zapor.«

Grof Tatenbah dvigne glavo ter reče:

»Ali je volja Njegovega Veličanstva, da se brez usmiljenja tako postopa z menoj?«

Grajski stotnik ga ošvigne s strogim pogledom ter mu reče:

»Kakor vam je znano, gospod grof, ima vlada Notranje Avstrije pravico zapreti veleizdajalca in ga izročiti sodišču. Tako velepa postava. Kaj bo ukrenilo Njegovo Veličanstvo, je odvisno od volje prevzvišenega gospoda vladarja.«

»In moja žena in moj sin,« vzdihne grof z glasom, s katerega je zvenela ljubezen in skrb.

»Za nje bo skrbela cesarjeva velikodušnost,« odvrne grajski stotnik hladno.

Grof Tatenbah ni spregovoril nobene besede več. S sklonjeno glavo je sledil deželnemu profosu.

Grajski stotnik je nekaj časa gledal z mrkim

Lepe tiskovine

za trgovce, obrtnike, urade, kakor tudi večbarvne razglednice, barvotiske in druge v svojo stroko spadajoče tiskovine v latinici in cirilici

izvršuje

hitro, solidno in po najnižjih cenah

Tiskarna sv. Cirila

v Mariboru

Koroška c. 5

Čekov. račun št. 10.602

Telefon interurb. št. 2113

ko pridejo v takoimenovana »nevarna leta«. Prepričan pa sem, da se dasta ukrotiti črni panter in jaguar, le da imata ti dve živali neke svoje posebnosti, ki jih človek še ne pozna in zato z njima ne zna prav ravnati.

Slon.

Zagonetna za človeka je še vedno slonova »duša«. Njegova nadarjenost se vsekakor pretirava in vera vanjo izvira pač od tod, ker zna tako vsestransko uporabiti svoj trobec. Slon se zelo težko uči, a kar je enkrat prav dojel, tega ne pozabi do smrti. Tudi je zelo častihlepen in voljan pri učenju; trudi se na vso moč, da bi svojega učitelja razumel.

Kar se da ljubeč zgled takega častihlepega sem doživel pri enem svojih slonov. Žival se je pravkar učila stati samo na zadnjih, odnosno samo na prednjih nogah. V učni dobi, ki je trajala precej mesecev, sem slona opetovano zasačil, kako je sam zase v hlevu izvajal te vežbe. Ni moglo biti govora o tem, da bi bil tako vadi iz strahu pred menoj ali v nadi na nagrado; kajti kakor rečeno, je delal te vaje, ko je bil sam in neopazovan, najraje takrat, ko mu je bilo dolgčas. — Sicer sem pa imel s samci zelo slabe skušnje. V dobi parenja, ki je zelo dolga, so samci zelo nevarni in bi bil enkrat skoraj postal žrtev takega slona. Poslej imam v svojem hlevu samo še samice, ki pa v »nevarnih letih« tudi postanejo hude.

Tiger.

Tiger je po svoji naravi podoben domači mački, dočim je lev, kakor kaže že njegov obraz, precej samosvoj pajdaš. Tigrovo prijateljstvo je znatno laže pridobiti nego levovo, toda tiger je zelo krvoločne narave. Hitro je pripravljen za napad, vendar pa večinoma ne namerava kaj posebnega in njegova hitra jeza se ob tem, ko zarjove in enkrat po tigrovsko zamahne s šapo, že izkadi; njegov udarec s šapo zna učitelj, če je primerno pozoren, vselej

prestreči. Živalske volje za uničevalen napad tiger prav za prav ne pozna.

Lev.

Lev samec je precej len gospod, ki sta mu udobnost in mir nad vse drugo. Svoje delo opravlja z nekakim preziranjem. To je kremenit možakar, ki vse, kar mu ne ugaja, nekako požre; toda če je pa mera enkrat le prepolna in ga potrpežljivost mine, potem njegov bes ne pozna meje. V tem stanju ravna zelo smotro in je v takih trenutkih kot sovražnik strašen. Učitelj, ki vzgaja leva, mora zato posebno paziti, da od svojih gojencev ne zahteva preveč, da ne postanejo čemerni in zlovoljni. Zato se uporabljajo veliki levji samci le kot sijajni okraski, ne da bi izvajali kake posebne umetnije. Lev je rojen statist za junaške uloge. Izredno se mu prillegajo, in čisto gotovo je dovolj nečimeren in samoljuben, da učinek svojega nastopa do neke meje tudi spozna.

Medved.

Medved je nevaren drug in je popolnoma napačno verjeti, da je priprost in dobrodušen. Doslej se še nobenemu človeku ni posrečilo, da bi res prodril v njegovo »dušo«, zato ga imajo za hinavca in potuhnjena. Čisto iznenada, sredi igre ali celo ljubkovanja ter brez vidnega vzroka napade. In tak medvedji napad je resen in strašen. Med belimi medvedji so nagnjene k napadu navadno le mlajše živali, starejši se umire in postanejo miroljubnejši. Ravno nasprotno je pri ostalih vrstah medvedov; tu so mlajši še dokaj miroljubni, dočim so stari nagnjeni k jezi.

Mnogi znanstveniki so nasprotniki dresure in izobrazbe živali, češ, da so to malo prida igrače, ki živali le mučijo. To je velika zmeta, kajti tudi živalim prinaša izobrazba in uporaba dušnih in telesnih sil obogatitev življenja. In živali so človeku nezrekljivo hvaležne, če se z njimi peča in jim

da priliko, da se česa nauče. Treba je le videti, koliko veselejše in bodrejše so izučene živali od onih, ki žive v kletkah samo zato, da jih ljudje gledajo. Navaden delovni konj živi povprečno 20 let, cirkuški da po 40 let in je do zadnjega uporaben.

Koroški dan pri Sv. Križu nad Dravogradom.

V spomin 10 letnice koroškega plebiscita se vrši v nedeljo, dne 5. oktobra, pri Sv. Križu nad Dravogradom velika narodna proslava Koroškega dneva. Ob 10. uri predpoldne je cerkveni govor in sveta maša. Po cerkvenem opravilu je zborovanje zunaj cerkve, kjer bodo govorili razni govorniki. Cerkveni govor ima predsednik Prosvetne zveze dr. Hohnjeo, ki bo tudi govoril na zborovanju zunaj cerkve. Vabimo vse narodno čuteče prebivalstvo, da se te narodne proslave na meji koroške zemlje udeleži v čim večjem številu. Agitirajte med ljudstvom, osobito v naših družtvih za obilno udeležbo.

GOSPODARSTVO

Gospodarska obvestila.

Borove štuks za korita, late, krajnike, škodle (sindeli) za strehe in vsake debelosti rezan les prodaja Gnilšek, Maribor, Razlagova ulica 25.

Vinske sode različne velikosti prodaja Gnilšek, Maribor, Razlagova ulica 25.

Okrajno zborovanje Kmetijske zveze v Šoštanju. V nedeljo, dne 28. septembra tega leta ob 11. uri po pozni sveti maši se vrši v Šoštanju v Slomškovi dvorani okrajno zborovanje Kmetijske zveze za šoštanjski okraj. Spored: 1. Gospodarska kriza in pripomočki, kako jo odstraniti. 2. Potreba kmetijske stanovske organizacije. 3. Slučajnosti.

Šte naročeni na list

NEDELJA

?

Izhaja vsak teden.

Prinaša vsakokratni nedeljski evangelij in razlago ter druge podučne verske članke, razen tega pa resničen dopodlaj iz misijonov »Mladostni navihaneč — postane redovnik« in mične zgodbiče za deco.

Stane mesečno samo 2 Din. celoletno 24 Din. Še danes si naročite NEDELJO po dopisnici na spodnji naslov: Uprava NEDELJE, Maribor, Slomškov trg 20.

pogledom za odhajajočim grofom, nato se je obrnil k zborovalcem ter je rekel:

»Kocka je padla. Povelje državnega ministra je izvršeno. Težko dolžnost smo izpolnili, dežela pa je rešena.«

»Naj bi Njegovo Veličanstvo milostno sodilo,« reče škof grof Hofkirchen, »nikdar nisem mislil, da bom doživel kaj takega v tej dvorani.«

»Omahljivec je sam sebe upropastil,« pripomni grof Herberstein, »gorje tistemu, katerega največja strast je častilakomnost.«

Ura v župni cerkvi je udarila ednajst.

»Gospodje,« reče grof Brenner, vstane ter skrbno shrani oba Tatenbahova rokopisa, »ura je že pozna, seja je končana.«

Molče se dvignejo resnobni gospodje ter odidejo vsak na svoj dom, da si odpočijejo kakor drugi meščani, ki niso slutili, kaj se je zgodilo v tej noči v dvorani deželnihi stanov.

Proti Schlossbergu pa je stopalo več temnih postav, v sredi med njimi mož, ki je sedaj uvidel, kako se je uresničilo svarilo njegove žene. Toda bilo je prepozno. Njegovi neizprosni nasprotniki v Gradcu so ga dobili v svojo oblast, in vedel je, da nima pričakovati milosti.

Bridko je vzdihnil in zasolzilo se mu je oko, tisto oko, ki je gledalo vedno veselo v svet ter ljubilo življenje.

XXII.

Prekrižani načrti.

Po svetu koder se eko ozira, Razsaja maščevanje, srd, krivica, Mogočni brata slabega zatira, Trpi človeštva večja polovica, Stritar.

Dunajska vlada je sedaj imela v rokah natančna poročila in stvarne dokaze o pozameznostih zarotniškega načrta. Sklenila je prehiteti zarotnike, predno začnejo izvajati svoj načrt. Da zarotniki niso prej začeli z uresničenjem svojega načrta, je bil vzrok v needinosti, ki je vladala v njihovih vrstah.

Vlada je izdala povelja, da se prisili Zrinjskega z orožjem, da se uda. Grof Brenner je stal pripravljen s svojo posadko, če bi hoteli Turki izvršiti vpad na Štajersko.

General Spankau je imel vrhovno poveljstvo nad vsemi četami, ki so bile določene za boj zoper zarotnike. Imel je povelje, napasti Zrinjskega

Govorijo govorniki iz Maribora. Kmetje šoštanjkega okraja, pridite v velikem številu na svoje stanovsko kmetško zborovanje. Služba božja se začne ob pol 10. uri.

Dobova pri Brežicah. V nedeljo, dne 5. oktobra tega leta po prvem svetem opravilu bo pri nas v gostilni Jožefa Megove gospodarsko zborovanje Kmetijske zveze. Spored: 1. O davčninah. 2. O sedanjem položaju kmetijstva. 3. Pomen Kmetijske zveze. Govorita govornika iz Maribora. Kmetje, pridite v obilnem številu na svoje stanovsko zborovanje.

Trgatev. V smislu novega vinskega zakona so sklenile vse tri občine župnije Zavrče v svoji seji dne 7. septembra, da se začne za okoliš omenjene župnije splošna trgateg, ako ostane ugodno vreme še dalje, še le 10. oktobra. Vinogradniki, upoštevajte ta sklep, da se izognete kazni in pridelite boljše kapljice, ker le ta bo imela boljše cene. Seveda je trgateg ranih vrst in pa podbiranje gnilega grozdja dovoljeno pred navedenim rokom.

Razvanje pri Mariboru. Eno nedeljo meseca novembra se bo vršil pri nas celodnevni kmetijsko izobraževalni tečaj, na katerem bo predavalo več predavateljev o vseh važnih vprašanjih, ki se tičejo kmetijskega stanu. Tečaj priredi občinski kmetijski odbor. Na tečaj se že danes opozarjajo Razvančani in vabijo k obilni udeležbi. Natančen spored se bo pravočasno naznanil.

Vurberg. Ker je letos pri nas velike prav lepega sadja, je sklenilo domače sadjarsko društvo pripraviti razstavo. Razstava se bo otvorila v nedeljo, dne 28. septembra ob pol 11. uri v župnijskem domu. Vsi prijatelji in kupci lepega sadja so povabljeni, da nās s svojim obiskom počastijo.

Sv. Marko niže Ptuja. Tukaj se je vršil letos meseca marca in aprila šesttedenski gospodinjinski tečaj pod vodstvom gospodinjске in osnovnošolske učiteljice gospe Sonje Gaberjelčič, katero so podpirali pri požrtvovalnem delu od učiteljstva gospod in gospa Juranič ter gospodična Janežič. Zalibog pa voditeljica ni imela na razpolago primernih prostorov in je morala v to svrhu odstopiti lastne stanovanjske prostore, ki so pa tako mali, da se je zamoglo tečaja udeležiti le sedem gojenk, katere so se same preskrbovale z vsemi potrebščinami. Moralni uspeh tega tečaja je bil zelo razveseljiv in žeteti bi

bilo, da bi se pri nas taki tečaji vršili večkrat.

Kaj mora kmetovalec prevdariti pred jesensko setvijo. Pod tem naslovom je Slovenski Gospodar dne 10. septembra tega leta priobčil članek z ozirom na katerega si usojam podpisani nekaj napisati v pojasnilo, odnosno popraviti, ker slika o stanju, oziroma o vrsti zemlje, na kateri so se delali omenjeni poskusi, ni povsem točna. Stvarno se je vse vršilo tako-le: Ker sem večkrat bral v raznih listih, kako velike uspehe imajo drugod, na primer na Danskem in tudi pri nas v Sloveniji, sem se še jaz odločil, da napravim poskuse na domačem posestvu, in sicer z mešanico: kalijska sol, apneni dušik in superfosfat, označeno kot »Nitrofoskal Ruše«. Ko sem očetu povedal svoj načrt, je oče izjavil, da po njivah pač ni treba trositi umetnega gnojja, ker imamo hlevskega v izobilju. Ko sem mu pojasnil, da se isti trosi zato, da žito ne poleže, je oče pristal. Vsak očividec bo priznal, da zemlja tu ni tako siromašna: kamenita, ilovnata in peščena, vse obenem, kakor bi se dalo sklepati iz omenjenega članka. Res je, da sem delal poskuse na raznoliki zemlji: Ena je bolj ilovnata, druga bolj peščena, niso pa vse napake na isti njivi, kakor bi se moglo sklepati iz navedenega članka. Vse-povsod pa se je poskus dobro obnesel. Ker se v članku navaja: »Da bo svojo kmetijo na noge postavil in bo neodvisen«, bi pripomnil to-le: Žibert je že davno neodvisen, razen od Boga in države, od kojih pa smo odvisni vsi. Svojo kmetijo je že tudi v dobi štirih desetletij spravil »na noge«, kolikor se je dalo, če tudi je šlo po starem koplju. Toliko sem imel pripomniti, da bo to, kar je zapisano, od vseh strani skladno z resnico. V ostalem pa se s člankom popolnoma strinjам, izjavljajoč: »Izkušnja je najboljša šola.« — Žibert Jernej, posestniški sin, Sv. Vid na Planini.

Novo postopanje pri nasoljenju zaklanih svinj. V mestni klavnici v Pra-

Samo 172 Din
močno izdelani boka čevlji!

Samo 149 Din
močni, podkovani čevlji iz kravine!

Samo 163 Din čevlji iz teletine — pristno domače delo!

Razpošilja

Zahtevajte takoj novi, veliki, ilustrirani cenik, katerega dobite zastoj! 1004/1

gi so razkazovali te dni ob navzočnosti ministra za prehrano novo postopanje za nasoljenje svinjskega mesa. Svinjo, ko je prejela smrtonosni udarec po rilcu, takoj odprejo in vpeljejo v obtok krvi solni lug. Srce živali, ki še deluje približno eno uro po udarcu, skrbi samo, da prodre solna raztopina v najbolj fino staničje in je nasoljenje na ta način veliko bolj temeljito nego po dosedanem postopanju.

*

Položaj na vinskem trgu.

Bližamo se trgatvi in zato bo vsakega vinogradnika zanimalo, kaka je splošna situacija na vinskem trgu, ker so od tega tudi odvisne cene domačih vin. Treba je pogledati čez mejo, v svet, ker se je začel tudi pri nas že uveljavljati upliv evropskega vinskega trga, kakor so na primer tudi cene domače pšenice, in najsi bo naš pridelek še tako malenkosten, že davno odvisne od žitnih cen svetovnega trga. Nove vinske cene so predvsem odvisne od prejšnjih, neprodanih zalag, od bodoče trgatve in njene kakovosti (kvalitete). Čim večje so stare zaloge in čim večja bo pričakovana trgateg, tem nižje so cene.

Sedaj ima Italija, Francija, Španija, Grška in Madžarska še precej starih zalag, nova trgateg pa bo za 10 do 20 odstotkov slabša od lanske, razun na

ter ga vladi privedi živega ali mrtvega. Polki Portia, Leslie, Zeys, Kaiserstein, Jaques in Grann so bili pripravljani za boj. General Spankau je šel z oddelkom dragoncev naravnost v Čakovec.

Grad pa je bil prazen. Zarofniki so bili poučeni o tem, da je vlada dala zapreti grofa Tatenbaha ter da korakajo cesarski polki proti Ogrski. Zvedeli so to takoj, ker so imeli svoje poročevalce tudi na Štajerskem. Spoznali so, da je njihova stvar zgubljena, zato so mislili le na to, kako bi se rešili.

Bil je neprijeten dan meseca aprila leta 1670, ko je stopil v Čakovcu grof Peter Zrinjski v sobo svoje soproge. Ana Katarina Zrinjska je sedela blede pri visokem oknu ter gledala zamišljeno proti zapadu v smeri, kjer je Štajerska in v njej ječa njenega ljubljene grofa Tatenbaha. Ponosna gospa je bila vsled ponesrečenja zarotniškega naklepa vsa potrta ter je snovala v svoji glavni nove načrte. Jasno ji je bilo, da mora predvsem v Gradec ter storiti vse, da reši Tatenbaha. Mogoče se ji posreči, da odpre vrata njegove ječe z zlatim ključem. Če se ji pa to ne posreči, je upravičena bojazen, da bi grof Tatenbah v slabotni omahljivosti izdal vse tajnosti zarote.

Grof Frankopan je prihitel z 200 mož na

pomoč. Ker moštvo ni dobilo redno izplačane mezde, so se začeli puntati ter so deloma pobegnili. Na resen odpor torej ni bilo misliti.

Zdajci je stal grof Zrinjski pred svojo soprogo. Imel je na sebi velik plašč. Ana Zrinjska je videla skozi okno konje, ki so bili na dvorišču pripravljani za njenega soproga in brata Frankopana.

Grof Zrinjski je dolgo gledal svojo soprogo, kakor bi slutil, da jo vidi zadnjikrat. Nemo je pristopil, objel svojo soprogo, ji pogledal še enkrat v oči, jo privil krčevito k sebi, poljubil na čelo ter rekel z zamolklim glasom, kateremu se je poznala vsa notranja razburjenost.

»Bog te obvari.«

Več ni mogel govoriti, nalahno se je priklonil, obrnil in odšel iz sobe.

Grofica Zrinjska je gledala za njim, ne da bi mogla spregovoriti besede. Bila je blede ko stena, topo je gledala pred se in nemo trpela. V solzah bi bila našla olajšavo, pa tudi ta tolažba ji ni bila dana.

Grofa Zrinjski in Frankopan sta medtem zasedla konja, da zbežita pred dragonci generala Spankau ter hitita preko Sigeta na Dunaj, da prosita za milost.

Najboljša reklama

za trgovce, obrtnike in zasebnike

so lepe tiskovine,

kakor n. pr. pismeni papir, zavitki, računi, memorande, dopisnice, letaki, lepaki, barvotiski, večbarvne razglednice in priporočilnice

ki jih izvršuje

v najmodernejši izpeljavi, hitro in po najnižjih cenah

Tiskarna sv. Cirila
v Mariboru, Koroška c. 3

Madžarskem. Posebno Francija je letos merodajna za tvorbo vinskih cen. Vkljub svoji veliki vinski produkciji uvaža celo v normalnih letinah pol do enega milijona hektolitrov iz drugih držav. To je približno ena četrtnina vsega vinskega pridelka Jugoslavije. Ker pa pričakuje letos slabšo trgatve, računa na uvoz dva do dva in pol milijona hektolitrov. Začela je torej nakupovati najprej stare zaloge v Španiji, Italiji in Alžiru in posledica tega je bila, da so cene v teh državah začele rasti. Popraševanje po blagu dviga cene. Medtem pa se je začela trgatve v južnih krajih, in Francija je obrnila svoje pozornost glede novega mošta tudi na Dalmacijo, kjer je že pred vojno bila največja odjemalka. Dosedaj se je izvozilo že okrog 100 vagonov novega mošta iz Dalmacije. Ker jim cene konvenirajo, bo izvoz gotovo še napredoval, dalmatinski trg bo precej razsežen in ne bo tako močno uplival na naše domače vinske cene, kakor lani in predlani. Eno oko se je že začelo odpirati. Dalmatinski mošti stanejo od 2.50 do 3.50 Din.

Jugoslavija še dosedaj ni igrala nobene vloge na evropskem vinskem trgu. Naš eksport je bil premalen, bil je neorganiziran in tudi vinske cene niso ugajale. Upajmo pa, da se bo tudi on začel uveljavljati na severnih vinskih trgih, kakor v Nemški Avstriji, na Češkem in Poljskem. Za Dalmacijo Francoska, za druge kraje imenovane države. Te so drugo oko naše ga izvoza.

V Jugoslaviji je lanski pridelek skoraj razprodan, pač pa še leži precej letnika 1928, ki se ponuja povprečno po 2 do 4 Din. Pričakuje se srednja trgatve. Cene bodo odvisne od kakovosti blaga. Ker se smejo glasom vinskega zakona za izvoz določeni mošti sladkati, in ker tudi cene povprečnih vin sedaj odgovarjajo svetovnim, je upravičeno upanje, da se bo naš izvoz v severne države dvignil, ker smo postali konkurence zmožni. Tako vlada na primer na dunajskem vinskem tr-

gu veliko zanimanje za slavonska vina, ki se ponujajo glasom najnovejših poročil po Din 1.75 in za kadarko iz Vršaca, ki se oferira po Din 1.25 seveda brez colnine, ker pridejo ta vina približno za 10 do 15 para ceneje, kakor grška ali italijanska vina. Eksport teh vin bi tudi zdatno oblažil domačo vinsko krizo ter okrepil cene. Vse kaže, da smo višek vinske krize že prekoračili, čeravno se menda to letos še ne bo posebno poznalo.

Dravska banovina prideluje po večini kvalitetna vina, ki imajo celo svetovni sloves; radi tega so, kakor na primer renska in druga nemška kvalitetna vina predmet posebnih cen. Negovanje kvalitete naj bo toraj prva skrb naših vinogradnikov, in v slabših letinah naj dovoli država sladkanje, da se ta vina v najfinejši kakovosti zopet uveljavijo tam, kjer so že od nekdaj na dobrem glasu. Ljutomerčan, Pekrčan, Haložan itd. ne sme biti pomešan z drugim vinom kakor to zahtevajo puristi, ker izgube svoj prvotni značaj. Ta kvalitetna vina se bodo uveljavila povsod po znatno višjih cenah, ako bomo upoštevali smernice naših vinarov strokovnjakov, glede novih nasadov, pozne trgatve itd.

Samo kvaliteta nas bo rešila splošne poplave. —r.

Milijaj šmarsko-rogaškim kmetom.

Kmeta tu ne mislim samo veleposestnika, pod imenom kmet je razumebodisi da ima 10 krav ali samo 2 kozi, ti v tem slučaju vse poljeobdelovalce, ter se peča z obdelovanjem zemlje kot njen lastnik ali najemnik.

Na vseh koncih in krajih se končava sezona žetev, le vinograd še čaka na porast sladkorja.

Predno se odpre novo večje delo, setev ozimne, nam je treba prav treznega preudarka, kaj sejati, za predsadež, izbira semena in kako zemljo za setev

pripraviti. Tukaj je večinoma navada, da se po žetvi žitaric pusti zemlja v plevelu, v travi kot se imenuje ves ta oplevljen del njive, ki služi kot pašnik živine.

Prav je, da se mlad še v cvetju se nahajajoč plevel popase in tako uniči mnogo semenja, ni pa prav, kjer se pusti plevelu dozoreti in že itak stlačeno zemljo še bolj tepta, tako da moramo pri jesenskem oranju vpreči pred plug dva para močne živine, kar bi v ugodnejšem slučaju napravili dve kravi ali par slabših volov.

Naš kmet računa samo z dohodki — v tem slučaju s prirastkom paše na njivi — ne računa pa, da orač s štirimimi volji (konji, kravami) več zamudi, računa kot s parom, predvsem še, če bi to delo lahko opravil z lastno živino v boljše obdelani zemlji ter bi mu bilo oranje v veselje — ne pa v muko — in marsikatera bolezen živine bi bila odvrnjena brez zdravil. Kako izgleda s tako muko preorana njiva, ve vsak, kako se drže te brazde v celoti, kako je brananje, tolčenje grud (nabijanje), kako se na takih važah razdeli seme po setvi z roko, kaka bo žetev, vse to mu je deveta briga.

Pred očmi imejmo: kaka setev — taka žetev, pa nam bo več zaleglo kot vsi vremenski preroki.

Po žetvi je treba njivo čimprej plitvo preorati — prašiti, to pozneje prebrnati; ko njiva po plevelu spet začne zeleneti, se spet nekaj globlje preorje, prebrana — to nekako med mašami — za jesensko setev je orati še enkrat, za spomladno setev je pognojiti in globoko preorano pustiti čez zimo v surovih (nepobrananih) brazdah. Prilčno tako obdelano njivo in to leto za letom bo potem z lahkoto orati in mesto štiri bomo dali dve vprečni živali — mesto zamudnega okapanja in zbiranja pleva bo šlo z okopalnikom ali motiko gladko od rok. Sedaj pa klečijo ženske na polju pri tem trudapolnem delu kot ob romarskih prilikah, — ni to delo moka in potrata časa in denarja?

Največ pa ljudje tarnajo — dvakrat

Vsak mesec

Din 13:

bo plačal vsak kdor hoče brati zanimive spise

KARL MAYA

ki bodo za jesen in zimo izhajali vsak mesec en velezanimiv zvezek

po Din 13:

Naročajte

v Tiskarni sv. Cirila, Maribor, Koroška 5

Veliki zvon veličastne cerkve sv. Štefana na Dunaju je klical na dan 17. aprila v spomin na ustanovitelja verne Dunajčane v posvečene prostore cerkve. Takrat sta v veliki zgradbi nasproti Avguštinem, v palači grofa Nadasdyja, stopala dva moža resnega in bledega obraza po stopnicah počasno in nemo, kakor da bi jih peljala pot na morišče.

Bila sta to grof Zrinjski in obmejni grof Frankopan. Ko sta dospela na Dunaj, sta takoj hotela obiskati tretjega zaveznika grofa Nadasdyja, da se pogovorita z njim o dokončavanju podvzetja, ki se je ponesrečilo. Drugi dan bi šla k cesarju, da se mu podvržeta na milost in nemilost.

»Kje je grof Nadasdy,« vpraša grof Zrinjski vratarja.

»V svojem gradu Pottendorf pri Badenu,« se glasi odgovor.

»Torej bova jutri zjutraj potovala v Pottendorf,« reče grof Zrinjski in ukaže svojemu strežaju, da naj ima jutri na vse zgodaj pripravljene konje. Proti tovarišu obrnjen pa reče:

»Midva morava z vžajajočim solncem odriniti ter se zvečer zopet vrniti. Vsaka ura je velikega pomena, sedaj je treba porabiti vsak trenutek, da ne bo prepozno.«

Pa bilo je vendar prepozno. Ko sta grofa Zrinjski in Frankopan drugo jutro na vse zgodaj zapustila sobe ter šla na dvorišče, da zajahata konje, jima je stopil naproti podpolkovnik mestne straže baron Ugarte ter je izjavil, da je njun prihod na Dunaj že znan in da bo njima viada nakazala stanovanje.

Bilo je prepozno. Tudi za grofa Zrinjskega in Frankopana je pretekel določeni rok milosti.

Odvedli so ju najprej v gostilno »Pri labudu« na Koroški cesti, potem pa so ju ločili in zaprli.

Grof Franjo Nadasdy, sodnik najvišjega sodišča, je medtem ostal v Potendorfu. Lahko bi bil pobegnil, pa kakor bi ga nekaj zadrževalo, je ostal. Še le 3. septembra je prišel podpolkovnik Heisterskega polka grof Ursenbek s 200 dragonci, prijel grofa Nadasdyja ter ga dal odvesti najprej v njegovo hišo na Dunaju, potem pa v hišo deželnih stanov, kjer so ga zaprli v posebni, za to določeni celici.

Tako je bil izvršen zapor vseh zarotnikov. Največjo pozornost je vzbudilo dejstvo, da je dal grof Brenner zapreti grofa Tatenbaha sredi zborovanja deželnih stanov; tudi ni ostalo prikrito, da je izdal grofa njegov bivši sluga Boltazar Ribl.

smo lepo opleli in okopali, osipali, pa ni lepe kornuže, krompir je slab. Res je to!

Okapanje ni dovajanje hrane rastlinam naravnost, nego posredovanje, da se hrana (gnoj, ki smo ga dali) hitreje razkrajja (prekuha — preperi) in mineralne snovi v zemlji lahko preidejo v ono obliko, da jih rastlina lahko vsrkava (jé); okopavanje je torej zračenje rastlinskega stanovanja in pobijanje tistih rastlin, ki jih mi ne rabimo, ki naši kornuži, krompirju itd. krađejo brano.

Ker se največ plevela razvija najbolj svobodno po žetvi, ki nima tekmeča, se ga ravno s praho (večkratnim oranjem ob pravem času) lahko z manjšimi stroški največ uniči, zemlja bo rahla, samo še gnoj in bo pridelek večji in boljši, naš kruh bo boljši in debelejši prašiči v naših hlevih tudi brez dokupljene kornuže ter dobre molznice v zdravih hlevih.

Ne smemo pozabiti, da se nahajamo v neposredni bližini svetovnoznanege zdravilišča, kamor zahaja tudi agrarna publika, ki ima oči odprte povsod — pa tudi trgovci iz inozemstva, mogoče so prišli k nam samo radi trgovskih poslov in se hočejo na lastne oči prepričati o stanju našega pridelka itd. Kake spomine bodo odnesli od nas, ako najdejo pri nas okrog krasnih stavb in parkov zanemarjene njive in travnike, živino in domove, naše priprosto orodje, prav gotovo ne bo to pospešilo naše zunanje trgovine ter bi v takem slučaju vrgli slabo luč na ozadje — bodi še tako intenzivno.

Čigava je večina sadja na stojnicah — zelo znamenitega štajerskega — ampak onstran Sotle je zrastle, ker tam pridno negovano uspeva, pri nas pa samo od sebe noče. Kje je mleko — in kako ceno ima — kje lepa živina — kje pasma — kje lepi vrtovi in zakaj marsikaj tako?

Kmetje posestniki — zlasti sinovi, ura se bliža polnoči — ne klobuka po strani, ampak v ravnovesje, imamo letnico 1930 ne mogoče 1830, poglejmo

okrog sebe, da ne bo prepozno. Pokažimo zlasti tu v tujskem središču, da jugoslovansko kmetijstvo raste, se izpopolnjuje, da naš kmet zna zemljo obdelovati in zna ugodnosti izrabiti, živino rediti, sadno drevje in trto saditi, ravno tukajšnja posestva naj delajo reklamo za naše kmetijske proizvode.

Glejte primer reklame večjih trgovin in sličnih ustanov — povsod reklamni letaki na najbolj prometnem kraju, na vseh križiščih, torej povsod, tam kjer se zbira največ ljudstva, nikjer pa ne v samotnem kotu ali samo v žepu lastnika. Pokažimo tudi mi na zunaj, kaj znamo in kaj premoremo.

Tako reklamo napravimo tu, kjer je prostor za to, da bo v prid celi jugoslovanski produkciji in v ponos celemu šmarskemu okraju, ki je delal kot pionir za naše narodno gospodarstvo — in to vsi v složnem delu za blagor skupnosti.

Fran Novak, Slatina.

Cene in sejmska poročila.

Mariborski trg. Na mariborski trg v soboto, dne 20. septembra so pripeljali špeharji na 35 vozeh 83 komadov zaklanih svinj, kmetje 16 voz krompirja, 9 čebule, 9 zelja, 3 kumare, 12 voz sena, 8 otave in 6 slame. Svinjsko meso je bilo po 15 do 28 Din, špeh 18 do 24, krompir 0.75 do 1.50, čebula 1.50 do 3, zelje 1 do 5, kumare 0.50 do 1, seno 65 do 75, ječmen 1.50, oves 1.25, kornuža 2, ajda 1.50, proso 2.50 Din. Kokoš 30 do 45, piščanci 25 do 65, raca 20 do 30, gos 60 do 80, puran 60 do 90, domači zajec 10 do 35 Din. Česen 18, gobe 1 do 1.25 Din. Jabolka 3 do 6, hruške 6 do 10, slive 3.50 do 5, breskve 5 do 8, grozdje 5 do 10 Din. Mleko 2 do 3, smetana 12 do 14, surovo maslo 32 do 36, jajca 1.25 do 1.50, med 15 do 18 Din.

Mariborsko sejmsko poročilo. Na svinjski sejem, dne 19. septembra je bilo pripeljanih 470 svinj. Cene so bile sledeče: Mladi prašiči 5 do 6 tednov stari komad po 100 do 125 Din, 7 do 9 tednov stari po 180 do 200 Din, 3 do 4 mesece stari po 280 do 300 Din, 5 do 7 mesecev stari po 420 do 500 Din, 8 do 10 mesecev stari po 580 do 680 Din, eno leto stari po 1000 do 1300 Din. 1 kg žive teže so prodajali po 11 do 13 Din, 1 kg mrtve teže

pa po 15 do 17 Din. Prodanih je bilo 226 komadov.

NAŠA DRUŠTVA

Središče ob Dravi. Katoliško prosvetno društvo vabi na svoj redni občni zbor, ki se vrši v društvenem domu dne 28. septembra ob 7. uri zvečer. Ob tej priliki bo imel g. dr. Janžekovič od Sv. Miklavža predavanje s sklopničnimi slikami o Lurdu. Udeležba je za člane društva obvezna, vsi prijatelji društva in tisti, ki bi se radi poučili o svetovnoznanelem Lurdu ter videli tudi krasne slike, iskreno vabljeni!

Sv. Jurij ob Ščavnici. Domače bralno društvo priredi v nedeljo, dne 28. septembra 1930 po večernicah ob pol štirih v uti g. Pergerja lepo in zanimivo igro »Lovski tat« v petih dejanjih. Ker je to ena zadnjih iger v tem letu, zato ste vsi, mladi in stari prisrčno vabljeni, da posetite to prireditev v obilnem številu. Podpirajte naše društvo, ki širi prosveto med našo mladino z dobrim čtivom!

Ponikva ob južni železnici. V nedeljo, dne 14. septembra so nas obiskali Smarčani. Sama mladina je bila. A ta mladina ni bila gosposko polizana, športsko prifrknjena, ampak zdrava, klena, navdušena in požrtvovalna. Zakaj to povdarjam? Zato, ker je ta mladina na pravi poti, kakršno je zamislil slavni škof Slomšek in povdarjam zato, ker imamo tudi mi mladino, ki pa se je drži neko mrtvilo, neka malodušnost. Čemu to? Tako lep je vzor, ki ga nam je naslikal Slomšek, ali se ga ne bomo oklenili? Nič bojazni, nič obzira na desno in levo, proč z vsem tem. Ponkovska mladina, kvišku! — Smarčani naj ti bodo zgled! Zato zahvaljeni, ki ste nas v nedeljo v kljub slabemu vremenu obiskali. Mi smo vam hvaležni ter vam kličemo: Bog živi!

Ponikva ob južni železnici. Šentpeterčani blizu Maribora pridejo. Živijo! Dne 28. septembra tega leta nameravajo napraviti poučni izlet na našo slavno Ponikvo. In nastopiti hočejo pod župnijskim kozolcem z igrami in tamburaši. Hej, Ponkovljani, skajimo jim gostoljubnost in čast s tem, da se prireditev po večernicah udeležimo. Okrasite dekleta oder in kozolec. Vstopnina bo makletočna, komaj tri dinarčke. Sicer pa že predavanje zasluži vso našo pozornost. Torej na evidenje v prav obilnem številu!

Vsi veliki načrti, katere so zasnovali ogrski in hrvatski plemenitaši, da bi se otresli avstrijskega jarina, so bili s tem prekrizani.

Vse priprave, ki so se že podvzele za izvedbo osvobodilnega načrta, so bile zaman. Zavezniki so postopali prepočasno, deloma pa so bili nedini med seboj. Ko so uvideli, da ni več rešitve, so se hoteli ukloniti, toda bilo je prepozno, igra je bila zgubljena.

XXIII.

Na Schlossbergu.

Zašto da umrem, kad mi vreme nije,
Mladost moju zemlja da pokrije . . .
Hrvatska narodna.

Minulo je že več ko 250 let, odkar so sedeli strogi sodniki na cesarjevo povelje pod predstvom kneza Lobkoviča v tajnem svetu: Knez Dietrichstein, grofje Lamberg, Nostic, Martinic, Viljem in Boltažar Starhemberg, Auersperg, Sonches, Zinzendorf, Trautmannsdorf, Sprinzenstein, Königsegg, baron Hoher pl. Hohenegg ter predsednik dvornega vojnega sveta Montecucculi.

Nobenega Ogra ni bilo med njimi, kar je bilo značilno za nepristranost tega sodišča.

Tajni svetniki so spoznali zarotnike kot krive.

Bila je temna noč od 27. na 28. aprila l. 1671, ko so spravili grofa Nadasyja iz deželne hiše na rotovž. Tam ga je prevzel mestni sodnik Moser. Drugi dan so mu cesarski komisarji naznanili smrtno obsodbo. Starec 64 let, bled in bolehen, je mirno poslušal obsodbo.

»Vsa moč je od Boga,« je vzkliknil ter se je potrpežljivo vdal v svojo usodo. Prosil je, da bi smel voliti 10.000 gld. v blagor svoje duše. Ko je opravil spoved ter prejel sv. obhajilo, so ga v četrtek, dne 30. aprila odvedli v mestno hišo, da ga usmrtijo. Meščanske straže so stale pred rotovžem, četa dragoncev je jezdarila po mestu, in oddelek polka Rio je stražil ob vходу v mesto. Rotovž so obdali z verigami, da nikdo ni mogel blizu, pripravljeni so tudi bili gasilci, ker so se bali požiga.

V mestni sobi je prebral mestni sodnik Ivan Moser grofu Nadasyju še enkrat smrtno obsodbo. Grof se je vedel mirno in dostojanstveno. Njegov najljubši strežaj Gorffy mu je odprl s solzami v očeh jopič, mu uredil dolge lase ter zavezal oči. Nesrečni grof je sedel na s črnim prtom prevlečeni naslonjač, in ko je sedmokrat zaklical

Sprejem

sprejemem takoj. Oskrbha v hiši. Tudi stroj imam na prodaj. Franc Caf, čevljar, Sv. Rupert v Slov. goricah. 1151

Prodaj

zaradi starosti vinarstvo posestvo Razvanje 87. Vpraša se pri Jožef Slainberger, Kacijanerjeva ulica 10, Maribor. 1172

Služkinja

začetnica z dežele se sprejme. — Vprašati v trgovini, Maribor, Grajski trg 2. 1173

Pastir

pošten, šole prost, se sprejme. Ludvik Mandl, Zg. Radvanje 46 pri Mariboru. 1178

Učenc

za krojaštvo se sprejme. J. Lorber, Maribor, Aleksandrova cesta 250. 1152

Gornja Ponikva. Prosvetno društvo »Slo-m-šeka« priredi v nedeljo, dne 28. septembra, ob 3. uri popoldne v župnikovi uti vesel in zanimiv koncert. Nastopili bodo domači pevci in pevke pod vodstvom našega agilnega bogoslovca g. Tineta Uranjek. Zapeli bodo nekaj pesmi z mešanin, in nekaj pa s posameznimi zboroma. Pesmi se bodo tudi v istinitosti prednašale. Vmes nastopi tudi popotnik, v mraku bodo zapeli novi zvonovi, bela smrt bo klepala koso, no in tudi Nace Hlačnica pred komisijo, ali bolje pred sodnijo bo povedal od mater in očetov in druge zanimivosti. Spored je pester in poln smeha, pa pomislite, vse zastonj, ne bo nič koštalo, zato vlijudno vabljeni domačini in sojenje. — V nedeljo, dne 5. oktobra ima zgoraj imenovano društvo svoj redni letni občni zbor zjutraj po službi božji v župnišču v radijski sobi. Člani in članice iskreno vabljeni!

Slovenjgradec. V spomin 10 letnice koroškega plebiscita priredi slovenjgraško prosvetno okrožje dne 5. oktobra tega leta »Koroški dan«. Proslava koroškega dne se bode vršila na prijaznem griču in obče znani božjepotni cerki Sv. Križ nad Dravogradom. Na sporedu je služba božja za na Koroškem padle junake in govori na prostem, petje in deklamacije. Sveto opravilo in cerkveni govor bo imel č. g. prof. dr. Josip Hohnjec, predsednik Prosvetne zveze v Mariboru. Prodajali se bodo tudi posebni spominski znaki in brošurice »Koroški Slovenci ob 10 letnici plebiscita. Prosvetna in brajna društva iz Mislinjske, Mežiške in Dravske doline so vabljena, da v svojem okolišju pridno agitirajo med članstvom in nečlanstvom za obilno udeležbo. Pa tudi pevske zbori so vabljeni, da se proslave udeležijo s svojimi pevci. Med govori se bodo peče koroške narodne pesmi, v cerkvi po končanem svetem opravilu se boje pa zapela ena žalostinka. Dobro bi bilo, da bi bili pevci prej zbrani pri Sv. Križu, da bi bila tam še ena skupna pevska vaja. Lepake, katere so prosvetna in druga društva kakor tudi posamezniki te dni prejeli, naj se raz-

Specijalist za ženske bolezni in porod dr. Ipavc Benjamin v Mariboru zopet ordinira od 9. do 11. in od 3. do 4. ure v svojem sanatoriju v Tomšičevem drevoredu (prej Kokošinekovem drevoredu) št. 238 na koncu Prešernove ulice, ki se začinja pri Turadovi vletrgovini na Aleksandrovi cesti. 1159

250 Din na dan zaslužite v Vašem okraju. Pišite tovarni Person, Ljubljana, poštni predal 367. — Znamko za odgovor! 1171

Sprejme se viničar s 3 do 4 delavnimi močmi. Spreten v vinarskem in sadjarskem delu. Maribor, Meljska cesta 64. 1155

Za prodati raznovrstna posestva. Grošl Josip, Slivnica pri Mariboru. 1154

Mlinarja starejšo zanesljivo osebo za navadni kmečki mlin na kamne sprejme takoj Franc Rašl, Rogoznica pri Ptuj. Plača po dogovoru. 1158

Dekla se sprejme, se lahko učiti tudi kuhati. Župnišče Črešnjevce, Slov. Bistrica. 1179

obesijo na vidnih mestih, da bodo vsakomur vidni. Posebej se vabimo vse narodno čuteče prebivalstvo, da se zgodovinske in narodne proslave na meji bivše Koroške v čim večjem številu udeležijo, da se boje ta »Koroški dan« res prava manifestacija vseh zavednih Slovencev-Jugoslovanov na Koroški meji.

Zavrč. Tombola priredi strokovna zveza viničarjev, skupina Zavrč v nedeljo v nedeljo, dne 28. septembra popoldan pri g. Jožefu Veselju v Turskem vrhu. Mnogo krasnih dobitkov. Karte po dva dinarja. Prijatelji od blizu in daleč vabljeni vsi na tombolo, posebno domačini. Odbor.

Prodaja in popravila najbolje in najceneje z večletno garancijo. — Velika izbira ur, zlatine, srebrnine, poročnih prstanov in očal. Neugajajoče se zamenja ali vrne denar. 1186

Jakob Mulavec, urar, Maribor, Kralja Petra trg 1.

Istotam se sprejme učenca.

Najem, nakup malih, srednjih posestev, mlinov, trgovin, gostiln išče več resnih ponudnikov. Prijave brezplačno na »Marstan«, Maribor, Koroška cesta 10. Ondi tudi naveti, revizija zavarovalnin itd. 1184

Sprejme se priden fant k živini in za poljsko delo. Plača Din 200.—. Ponudbo z navedbo starosti je poslati upravi »Slovenskega Gospodarja« pod takoj. 1185

DOPISI

Pobrežje pri Mariboru. Od srčne kapi zadet je v nedeljo, dne 21. septembra dopoldne nenadoma preminul v najlepši moški dobi bivši vlakovodja drž. železnic gosp. Martin Klethofer, rodom iz St. Vida pri Ptuj. Bil je mož mirnega značaja ter blagega srca. Z njim izgubi pobreško pogrebno društvo agilnega člana in odbornika. Zapušča žalujčo vdovo in dve hčerki. Pogreb se je vršil v torek, dne 23. septembra ob štirih popoldne. — Blagopokojnemu naj sveti večna luč, preostale pa naj tolaži Bog!

Ruše. Po zadnji »ruški nedelji« so se v cerkvi našli: ženska ročna torbica, molitvenik, dve prazni denarnici in dežnik. Lastniki dobijo izgubljene reči pri cerkvenem predstojništvu.

Ptuj. Tombola krajevnega odbora tukajšnje invalidske organizacije ni bila v nedeljo, dne 21. septembra izvršena in se jo je preložilo na nedeljo, dne 28. septembra ob 15. (3) uri popoldan. Pozivamo torej vse znance in prijatelje vojnih invalidov in vojnih vdov, ki so v bližini mesta Ptuja, da ne zamudijo ugodne prilike, kajti dobitkov je mnogo, med njimi je šest tombol. Glavni dobitek je pohišstvo, obstoječe iz štirih delov, omarca, postelja, nočna omarica in miza. Vrednost glavnih dobitkov je 1.200 Din. Tablice so po 2 Din komad. Istočasno prosimo vse g. župnike, občinske predstojnike in posameznike, katerim smo poslali prošnje za prostovoljne prispevke k naši tomboli, da bi po priloženih položnicah vsaj nekaj nakazali, tako, da se nam vrnejo stroški. Za vsak najmanjši dar se vam že vnaprej pristrčno zahvaljuje odbor.

Sv. Vid pri Ptuj. Dne 15. septembra je zatisnil oči najstarejši naš faran Jurij Zajšek iz Trnovca. Dosegel je visoko starost 91 let in pol. Do zadnjega je bil še jasna duha in je lepo pripovedoval o laški vojski. Pokojni je služil pod Radeckijem v vojski v zgornji Italiji. Naj mu sveti večna luč! — Ta teden smo začeli s trimesečnim gospodinj-skim tečajem. Obiskuje ga 20 deklet in dve gđc. učiteljici. Upamo, da se bodo dekleta dosti lepega naučila, saj vodi tečaj gospa Premrov, ki se res lepo trudi z dekleti. Pomaga ji gospodična Mlakar iz Ptuja. — Gorice nam lepo kažejo, Bog daj le lepo vreme. pa bo vince, da se bo smejala.

Sv. Tomaž pri Ormožu. Na prvo nedeljo v septembru so se v Pršetincih izvršile kar tri blagoslovitve. Blagoslovljena sta namreč bila dva prenovljena vaška križa in prenovljena pršetinska kapela. Vse je opravil domači g. župnik. Oba križa in kapelo pa je prenovil pršetinski umetnik-samouk g. Janez Obrhan. Priznati se mora, da je vse prav čedno uredil in da je ljubezen vodila njegove roke pri tem delu. Po blagoslovitvi so še radodarni vaščani pri skupni večerji darovali 215 Din za Društveni dom. Kakor je nadvse lepo in posnemanja vredno, da ti tako skrb za lepotosvojih križev in kapelo, tako je gotovo tudi lepo, da tako radi in mnogo darujejo za dobre namene. Bog jim stotero povrni vso skrb za lepoto božjih znamenj in tudi darežljivost!

Št. Peter pri Mariboru. Prihodnjo nedeljo torej gremo. Namreč na Ponikvo, da vidimo in spoznamo kraj, kjer je tekla zibelka življenja velikemu Slo-m-šeku, ki je kaj rad prihajal kot škof v Mariboru k Št. Petru. Z

ime Jezus in Marija, se je zabliskal nad njim meč krvnika Mihaela Langmanna in ponosni grof Nadasdy je izdihnil svojo dušo.

Nato so pristopili trije možje, položili truplo v krsto ter ga pokazali z glavo vred na rotovškem mostu občinstvu. Zvečer so ga nesli k Avguštin-cem in odtod prepeljali v rodbinsko grobnico v Lakenhaus na Ogrskem. Cesar Leopold je dal brati nekaj tisoč sv. maš za dušni mir obglavljenega.

Že 27. aprila 1671 je došel baron Abele pl. Lihenberg z dr. Molvic v Dunajsko Novomesto, dal poklicati župana Eierl pl. Eiersberg ter gvardijana očetov kapucinov p. Otona ter jima naznanil obsodbo obeh grofov Zrinjskega in Frankopana. P. Oton je dobil nalog, da jih pripravi na smrtno uro, krvnik Peter Schultheis je prišel iz Ödenburga, da izvrši sodbo, poveljnik grada baron Ehr od Pijiskega polka je imel skrbeti za red in mir med izvršitvijo kazni.

Grof Henrik Mansfeld, kateremu je bilo iz-ročeno nadzorstvo obeh obsojencev, je dal že ob četrti uri popoldne zapreti mestna vrata, baron Abele in dr. Molvic sta šla s palico in z mečem v spremstvu tajnika Podesta ter pet tajnih pikar-

niških uradnikov v grad, da naznanijo nesrečnejem smrtno obsodbo.

Grof Zrinjski je prebledel, ostal pa je miren. Frankopan je tožil, da je še premlad in se še ne more pripraviti na smrt, ker ima še mnogo opravkov; tudi je zadnji svojega rodu, zato vendar ne bi smelo biti, da bi že zdaj umrl. Prosil je milosti, da sme pisati cesarju, kar se mu je nazadnje dovolilo. Tako je pisal še 28. aprila milostno prošnjo na vladarja s podpisom:

»Novomesto, torek, 28. aprila 1671 ob enajstih ponoči v senci smrti. Fran Frankopan.«

V pismu, pisanem v italijanščini, je vzel slovo od svoje soproge Julije, ki je bivala tačas v Benetkah ter ji priporočil svojega ljubljeneega strežaja Bernardina.

Kakor pripoveduje zgodovina, je povzročil nek Frankopan smrt vojvode Friderika Prepirljivega, drug Frankopan pa je baje izdal zadnjega Hohenštaufovca.

Ko je obsojeni Fran Frankopan zaprosil milosti, ga je zasmehoval nek pisar tako-le:

»Tudi Konradin, katerega je izročil prednik tvojemu gotovi smrti, je bil zadnji Štauberc, tudi Friderik Prepirljivi je bil zadnji Ba-benberčan.«